

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

**“ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПОДДЪРЖАН
РЕЗЕРВАТ „БАЛАБАНА“**

Решения за
по-добър живот

ОКОНЧАТЕЛЕН ДОКЛАД

*Информация за орнитофауната на територията на поддържан
резерват „БАЛАБАНА“*

ИЗГОТВИЛ: г-н Пенчо Пандъков

*Експерт „Дребни пойни, гнездящи и
мигриращи птици“*

гл. ас. Николай Коджабашиев

*Експерт „Хищни, водоплаващи
и водолюбиви птици“*

СЪГЛАСУВАЛ: инж. Любислав Ковачев

Ръководител екип

1. РЕЗЮМЕ

За нуждите на разработването на План за управление на поддържан резерват „Балабана” е осъществено проучване на орнитофауната в защитената територия. Направен е анализ на събраните данни като са взети под внимание съществуващите до момента литературни източници, имащи отношение към птиците на резервата. На видовете с по-висок консервационен статус е обърнато повече внимание.

Общо по теренни и литературни данни са установени 123 вида птици. За трите посещения на резерватната територия са установени 106 вида. Анализирани са природозащитният им статус и е изяснен статуса на пребиваване на всеки вид в резервата. Аргументирано са посочени приоритетни за опазване видове птици. Предложени са мерки и бъдещи мероприятия за управление на резервата, справяне с основните отрицателно действащи фактори и повишаване на природозащитното му значение и социални функции.

2. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Основната цел на изследването е да бъде събрана актуална информация за орнитофауната на територията на поддържан резерват „Балабана”, която да послужи като основа при разработването на План за управление на защитената територия. Съгласно заданието за изготвяне на плана, целта следва да бъде постигната чрез:

- 1) преглед на наличните литературни източници касаещи птиците на територията на резервата;
- 2) извършване на теренни проучвания и инвентаризация на видовия състав на орнитофауна на територията на резервата и анализ на резултатите;
- 3) анализиране на промените и тенденциите в защитената територия;
- 4) посочване на отрицателно действащите фактори и планиране на мероприятия за повишаване на природозащитния статус на територията;
- 5) аргументирано посочване на видовете, които трябва да са обект на специални мерки;
- 6) съставяне на списъци с установените видове, техния природозащитен статус и обособяването им като постоянни, размножаващи се (вероятни и сигурни), мигриращи, зимувачи и случайни;

3. ЛИТЕРАТУРЕН ОБЗОР

Основният литературен източник, който ни дава най-подробна информация за птиците на територията на поддържан резерват „Балабана” е предишният план за управление на защитената територия. Теренната инвентаризация по него е осъществена през 2001 година. Посочени са 99 вида птици срещащи се в поддържания резерват. Приведени са данни за популациите на хищни птици на територията му. Данни за видовия състав на птиците добиваме от картирането на птиците в национален мащаб, резултатите от което са публикувани в „Атлас на гнездящите птици в България” (Янков П., ред., 2007). Информацията в него е изведена на базата на картиране на гнездящите видове в UTM квадрати със страна 10 км. Територията на

резервата е значително по-малка от размерите на квадрата, в които попада, а данните не са обвързани с конкретни локалитети в границите на съответния квадрат, поради което не можем да причислим птиците установени в него за гнездящи в защитената територия. Въпреки това атласа ни дава ценна информация за гнездящата орнитофауна в района, а също и подробен преглед на историческите съобщения за всеки вид. През 1988 година Даракчиев публикува доклад на тема „Статус, численост и динамика на орнитофауната в Странджанско-Сакарския район“, който също касае проучваната територия, но има предимно регионално значение. Боев и кол. (1964) в труда си „Фауна на Тракия“ привеждат данни на Стефан Дончев за чапловата колония в резервата. Mountfort & Ferguson-Lees (1961) съобщават блестящия ибис като гнездящ в проучваната територия. Robel (1973) и Мичев (1985) потвърждават гнезденото на блестящия ибис за периода 1968-1972 в съществуващата тогава чаплова колония. Съществуват няколко изследвания върху колхидския фазан (*Phasianus colchicus colchicus*) (Боев, 1989, 1991), за който е известно, че се е срещал в района (Симеонов и кол., 1990).

4. ТЕРЕННИ ПРОУЧВАНИЯ

Материали и методи:

Анализът на предходните съобщения за птиците на територията на резервата е направен чрез критичен преглед на съобщенията върху обобщителни работи от регионален характер за българската орнитофауна и на отделни съобщения, които дават данни за видов състав и регистрация на безгръбначни животни от съответната територия.

Теренните проучвания са осъществени в периода от май до септември, като са реализирани общо 3 командировки, съответно през месеците май, юни и септември. Винаги са избирани благоприятни метеорологични условия за постигане на максимална ефективност. При проучването са използвани следните методични подходи:

1) За отчитане на видовата принадлежност и числеността на пойните и кълвачоподобните птици в защитената територия са правени линейни трансекти. Дължината на отделните трансекти е от 300 до 2000 метра. Провеждането им се е състояло в диапазона между 6 и 10 часа сутринта, когато активността на целевите групи птици е най-висока. Трансекти са прокарвани както през вътрешността на резервата, така и по периферните територии, като нарочно са обходени всички налични типове местообитания. Използвани са звуци за провокация на различните видове кълвачи;

2) Провеждани са стационарни наблюдения на реещи се птици. Часовият диапазон в който са правени е между 11 и 18 часа, когато въздушните термики са най-силни. Наблюденията са извършвани при благоприятни метеорологични условия, от места с добра видимост и са с времетраене минимум 2 часа (Taylor et al., 1988; Watson et al., 1989; Bibby et al., 1992). Чрез този метод за наблюдение е отчетен броя на хищните птици гнездящи в резервата, както и са събирани данни за мигриращи видове реещи се птици;

3) За установяване на видовете от разред Совоподобни (Strigiformes) са правени вечерни посещения на резерватната територия като за по-ефективно установяване на обитаващите я видове е използвана звукова провокация;

4) Приоритетно са посещавани места с високо хранително предлагане или такива предлагащи безопасна почивка, за да се регистрират мигриращи видове, спрели за почивка и храна;

5) Търсени са гнезда и колонии.

Промени през последните 10 години в следствие на установените резултати от проучването, степен на проученост:

В Приложение 1 е направена съпоставка между установените птици в резервата при подготвянето на предишния план за управление и тези установени при настоящото проучване. Можем да кажем, че за 13 години орнитофауната на поддържан резерват „Долна Топчия“ не се е променила особено, тъй като от тогава до сега няма съществени промени в местообитанията в и около резервата. Съществуващите различия във видовия състав на орнитофауната през 2001 и 2014 г. се ръководят най-вече от глобалната динамика на процесите и тенденциите в числеността и разпространението на видовете.

5. ОПИСАНИЕ НА СЪВРЕМЕННОТО СЪСТОЯНИЕ

Общо по теренни и литературни данни на територията на поддържан резерват „Балабана“ са установени 123 вида птици. За трите посещения на резервата са установени 106 вида. (Приложение 1)

Като сигурно гнездящи са определени 50 от тях, а 4 са вероятно гнездящи. За други 27 вида сигурно гнездене е доказано само в прилежащите територии на резервата, намиращи се в непосредствена близост до границата му. Вероятно гнездящ в тези територии е 1 вид. Общо 82 вида са класифицирани като сигурно или вероятно гнездящи на територията на резервата и в непосредствена близост до границите му. За 24 от установените видове считаме, че се срещат в резервата само по време на миграция, зимуване или скитане. (Приложение 2)

5.1. РАЗЛИЧИЯ ВЪВ ВИДОВИЯ СЪСТАВ ОТ ПРЕДИШНИЯ ПУ НА ПР „БАЛАБАНА“ (2001) И ДАННИТЕ ОТ НАСТОЯЩИЯ (2014)

За разлика от проучването през 2001 г., от чапловите птици не бяха регистрирани големият воден бик (*Botaurus stellaris*), голямата бяла чапла (*Ardea alba*) и ръждивата чапла (*Ardea purpurea*). Считаме, че това са видове, които не гнездят в района, но по всяка вероятност се срещат по време на миграция и зимуване в резервата. Сходна е ситуацията и при малкия корморан (*Microcarbo pygmeus*), който също не гнезди в района, но зимата вероятно го обитава. От дневните хищни птици единствено кръстатият орел (*Aquila heliaca*) не беше регистриран от нас. Въпреки това той вероятно се среща по време на миграция и скитане в търсене на храна, тъй като недалеч има гнездящи двойки. Освен това районът е определен като такъв с ключова значимост за кръстатия орел в България в плана за управление на вида у нас (Стойчев и кол., 2013). Наблюдавахме възрастен морски орел (*Haliaeetus albicilla*) да ловува в резервата. Вероятно птицата е от двойката, гнездяща недалеч в близост до ПР „Долна Топчия“. В околностите на резервата установихме ловуващи ливадни блатари (*Circus pygargus*), друг рядък вид. Към списъка с кълвачоподобните птици беше добавен консервационно значимият сив кълвач (*Picus canus*). Що се отнася до пойните птици, за разлика от инвентаризацията през 2001

г., тази година не установихме белочелата сврачка (*Lanius nubicus*) като гнездяща, въпреки търсенето ѝ в подходящи местообитания. Поречието на Тунджа е традиционно нейно местообитание у нас и не изключваме да се среща в и около резедвата, но рядко. Регистрирахме многократно червенокръстата лястовица (*Cecropis daurica*), която не е била установена през 2001 г. Тя е южен вид с нарастваща численост у нас (Янков, 2007) и можем да кажем, че вече е обикновен вид за територията на резервата. Установихме бледия присмехулник (*Iduna pallida*) като гнездящ в крайречните местообитания. По границите на резервата гнездят мочурното шаварче (*Acrocephalus palustris*) и тръстиковия дрозд (*Acrocephalus arundinaceus*). Горската зидарка (*Sitta europaea*), градинската дърволазка (*Certhia brachydactyla*) и горската дърволазка (*Certhia familiaris*) също бяха регистрирани при настоящото проучване, за разлика от това през 2001 г. Не бяха наблюдавани видове като жалобната мухоловка (*Ficedula hypoleuca*) и северния славей (*Luscinia luscinia*), които не гнездят в ПР „Долна Топчия“, но преминаването им по време на миграция е много вероятно. Като гнездяща в резервата бе установена полубеловратата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), която е единственият горски световно застрашен вид у нас. За разлика от преди 13 години, имеловият дрозд (*Turdus viscivorus*) не беше установен.

5.2. ЧАПЛОВА КОЛОНИЯ

През 1961 г. резерватът е обявен с цел да опазва чапловата колония, намираща се на територията му. Колонията е била смесена от 4 вида – малка бяла чапла, нощна чапла, гривеста чапла и блестящ ибис. Първите наблюдения върху чапловата колония са на Алекси Петров още през 40-те години на XX век. През 1966 г. А. Петров и Т. Мичев преброяват над 100 двойки в колонията от посочените 4 вида (Т. Мичев – лична кор.). По сведения на местни жители, колонията изчезва от ПР „Балабана“ през 1974-1975 г. Вероятните причини за това са ликвидирането на оризищата и рибарниците около резервата, с което се редуцира до голяма степен хранителната база. Негативни въздействия са и корекцията на меандъра на р. Тунджа, корегирането на р. Поповска, а също и безпокойството и браконьерството по това време (непубл. Инф. от на местни жители). Според Мичев (1985) във вътрешността на страната са извесни само епизодично гнездящи двойки блестящ ибис на 4 места в Горнотракийската низина, едното от които е ПР „Балабана“.

5.3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОПУЛАЦИИТЕ ОТ ДНЕВНИ И НОЩНИ ГРАБЛИВИ ПТИЦИ И ЧЕРЕН ЩЪРКЕЛ

В резервата гнездят по една двойка от следните видове: малък креслив орел (*Clanga pomarina*), сокол орко (*Falco subbuteo*) и обикновен мишелов (*Buteo buteo*). В резервата гнезди и една двойка черни щъркели (*Ciconia nigra*). Районът се обитава и от световно застрашения и критично застрашен у нас кръстат орел (*Aquila heliaca*). Упадъка на животновъдството в района и липсата на добри ловни територии (пасища с лалугери и други гризачи) за вида са пречка пред неговото загнездяване. Друг световно застрашен вид – морският орел (*Haliaeetus albicilla*), също използва територията за търсене на храна, тъй като на ок 5 км. има гнездяща двойка. Да ловува в района е наблюдаван и редкия ливаден блатар (*Circus pygargus*). За да се подпомогнат популациите на всички хищни птици в резервата е необходимо да се създадат повече подходящи ловни територии около него. От нощните грабливи птици резервата обитават чухала (*Otus scops*) и горската ушата сова (*Asio otus*).

5.4. ВИДОВЕ ПТИЦИ, ЗАВИСИМИ ОТ СТАРИТЕ КРАЙРЕЧНИ ГОРИ НА РЕЗЕРВАТА

Широколистната крайречна гора, сравнително опазена от горскостопанска дейност е своеобразен остров на биоразнообразието и едно от малкото останали убежища на видовете, чиито живот е пряко свързан със страите гори и наличието на мъртва дървесина. Тези влажни, крайречни гори от летен дъб, ясени, тополи и върби са почти напълно ликвидирани както у нас, така и в обширни части на европейския континент. Това прави опазването им особено важно. Привързаните към тях видове не случайно са редки, застрашени от изчезване или изчезнали. Гората в резервата е местообитание на видове като чухала (*Otus scops*) и горската ушата сова (*Asio otus*). От 10-те вида от разред кълвачоподобни, които се срещат в България, 7 гнездят на територията на поддържан резерват „Балабана”. Въртошиятката (*Jynx torquilla*), големия пъстър кълвач (*Dendrocopos major*), малкия пъстър кълвач (*Dendrocopos minor*), средния пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), сирийския пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), зеленият кълвач (*Picus viridis*) и сивият кълвач (*Picus canus*) обитават старите гори в резервата. Пряко зависими от тези гори са още световно застрашената полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*) и двата вида дърволазки – горската (*Certhia familiaris*) и градинската (*Certhia brachydactyla*). Друг световно застрашен вид – синявицата (*Coracias garrulus*) също гнезди по старите хралупати дървета по периферията на резервата.

5.5. ВИДОВЕ СРЕЩАЩИ СЕ ПО ВРЕМЕ НА МИГРАЦИЯ, ЗИМУВАНЕ И/ИЛИ СКИТАНЕ

Несъмнено списъкът с тези видове ще се увеличава при провеждането на едни по-дългосрочни орнитологични наблюдения. Общо по теренни и литературни данни установихме около 40 вида, които не гнездят в резервата, но могат да се наблюдават в него. Сред тях има редки и застрашени видове от хищните птици като царския орел (*Aquila heliaca*), орела рибар (*Pandion haliaetus*), орела змияр (*Circus gallicus*), малкия орел (*Hieraaetus pennatus*), осояда (*Pernis apivorus*), белоопашатия мишелов (*Buteo rufinus*), полския блатар (*Circus cyaneus*), тръстиковия блатар (*Circus aeruginosus*), сокола скитник (*Falco peregrinus*) и др. От водолубивите птици се срещат голямата бяла чапла (*Ardea alba*), ръждивата чапла (*Ardea purpurea*), големият воден бик (*Botaurus stellaris*), голямата белочела гъска и др. От дъждосвирицоподобните регистрирахме големият горси пийвик (*Tringa ochropus*), късокрилия кюкавец (*Actitis hypoleucos*), жълтоногата чайка (*Larus michahellis*), речната чайка и други. Многобройни са и врабчоподобните видове птици, които обитават резервата по време на миграция и зимуване: брезов певец (*Phylloscopus trochilus*), буков певец (*Ph. sibilatrix*), беловрата мухоловка (*Ficedula albicollis*), жалобна мухоловка (*Ficedula hypoleuca*), северен славей (*Luscinia luscinia*), ръждивогушо ливадарче (*Saxicola rubetra*) и други.

6. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТНИ ЗА ОПАЗВАНЕ ВИДОВЕ ПТИЦИ В ПОДДЪРЖАН РЕЗЕРВАТ „БАЛАБАНА”

Като приоритетни за опазване сме посочили 43 вида птици. Видовете са избрани на базата на 4 различни подхода:

Първият подход използва като критерий природозащитния статус на видовете. Тук се включват световно застрашени видове, редки или застрашени за Европа, за страната или

регионално редки видове. Такива са например полубеловратата мухоловка, малкият корморан, синявицата, морският орел, черния кълвач, белочелата сврачка и други. Включен е и считаният за изчезнал колхидски фазан. В списъка присъстват и световно застрашени видове като кръстатия орел, които въпреки, че не гнездят на територията на резервата, има данни, че се срещат по време на скитанията си и резерватът е потенциално гнездово местообитание за тях в бъдеще.

Вторият подход избира видове с индикаторно значение за типичните местообитания в защитената територия. Такива видове за влажните, стари, крайречни, заливни гори на ПР „Долна топчия“ са всички видове кълвачоподобни птици, бледия присмехулник, градинския присмехулник, двата вида дърволазки, чапловите птици, черния щъркел, южният и северният славей, късопръстия ястреб, соколът орко, малкият креслив орел, земеродното рибарче, торбогнездия синигер и др.

Третият подход се диктува от концепцията, че максимална природозащитна ефективност може да се постигне, чрез опазване на видовете „чадъри“. Това са видове като царския орел, морския орел, малкия креслив орел, едрите чапли, черния щъркел и др., които обикновено стоят на върха на хранителната верига, имат големи по площ индивидуални територии и покриват различни типове местообитания.

Четвъртият подход дава приоритет на т.нар. видове „крайгълни кямъни“ или видове „ключове“. Те имат ключово значение на екосистемно ниво, въпреки че като численост, биомаса или териториален обхват може да имат малък дял. Такива са например всички кълвачоподобни птици, защото за да се прехранват и отглеждат поколението си, те дълбаят дупки. Има много видове птици и бозаиници, които живеят в дупки, но само кълвачите могат да ги дълбаят. Друг пример за видове „ключове“ са хищниците, които регулират числеността на животните от по-ниските трофични нива и поддържат баланса в екосистемата – ястреби, орли, сови, соколи.

Има редица видове които попадат в повече от една от горните четири категории. Списъкът с приоритетните за опазване видове птици в поддържан резерват „Балабана“ е в Приложение 3.

7. КОНСЕРВАЦИОННО ЗНАЧИМИ ВИДОВЕ

От установените 106 вида птици, 94 вида (88,7 %) са включени в Приложения II и/или III на Закона за биологичното разнообразие, а 28 вида (26,4 %) са в Червената книга на България. В Бернската конвенция са включени 98 вида (92,5 %), в Бонската - 40 (37,7 %), а в Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици присъстват 45 вида (42,5 %). В приложенията на CITES фигурират 19 вида (17,9 %). (Приложение 2)

8. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВИДОВЕ, КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ ОБЕКТ НА СПЕЦИАЛНИ МЕРКИ

От специални мерки се нуждаят преди всичко чапловите птици, които са изчезнали като гнездящи в резервата, в следствие на редица промени в местообитанията в резервата и прилежащите му територии. Дневните грабливи птици, нуждаещи се от открити ловни територии с ниски треви също трябва да са обект на специални мерки. Хралупогнездещите

видове и зависимите от мъртвата дървесина видове се нуждаят от запазване на естествените характер и процеси в старата крайречна гора.

9. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВИДОВЕ, КОИТО МОГАТ ДА ПОДЛЕЖАТ НА ИНТРОДУКЦИЯ И/ИЛИ РЕИНТРОДУКЦИЯ С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

Не се препоръчва интродукция или реинтродукция на видове птици в ПР „Балабана”.

10. ИНВАЗИВНИ И НЕТИПИЧНИ ВИДОВЕ, ЕКСПАНЗИВНОСТ И СТЕПЕН НА КОЛОНИЗИРАНЕ, НЕОБХОДИМИ МЕРКИ ЗА УНИЩОЖАВАНЕ ИЛИ ОГРАНИЧАВАНЕ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО ИМ

На територията на ПР „Балабана” не са установени такива видове птици и не са необходими мерки за тяхното унищожаване или ограничаване на разпространението им.

11. ОЦЕНКА НА ИНВАЗИВНИ, ЕКЗОТИЧНИ И НЕТИПИЧНИ ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

Неприложимо за орнитофауната на ПР „Балабана”.

12. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ НА ПРИРОДНИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ

Неприложимо за орнитофауната на малка по площ и сравнително хомогенна горска територия каквато е територията на ПР „Балабана”.

13. ОТРИЦАТЕЛНО ДЕЙСТВАЩИ ФАКТОРИ ВЪРХУ ЦЕЛЕВИТЕ ВИДОВЕ И МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ПРЕОДОЛЯВАНЕ

1) Засушаването на територията води до влошаване на жизнената среда на видовете, които обитават гъстия подлес, характерен някога за резервата, а сега останал само в тясна ивица по крайбрежието на р. Тунджа. Такива видове са колхидския фазан, коприварчета, дроздове, градински присмехулник, червеногръдка и др. Такива видове са изгласкани от сухата част на гората. Най-сухите участъци понастоящем са в източната част на поддържаения резерват и те са с най-бедна орнитофауна. Необходимо е да се оводнят части от защитената територия и да се повиши влажността на гората и в източната и част.

2) Изнасянето на мъртва дървесина от резервата е проблем за свързаните с нея видове. Необходимо е да се осигури самоподдържащия се баланс в горската екосистема.

3) Липсата на подходящи водоеми за хранене е основната причина за изчезването на чапловата колония. Препоръчваме стимулиране на създаването на оризища и рибарници в прилежащите на резервата територии с радиус от 10 км. от границите му.

4) Упадък на животновъдството е довел до намляване на териториите заети от пасищи и деградация на все още съществуващите такива около резервата. Това лишава повечето от хищните птици от подходящи ловни територии и се отразява негативно върху гнездовият им успех и популациите им. Необходимо е изготвянето и стартирането на схема за стимулиране на пасищното животновъдство и създаване на пасища и сенокосни ливади в прилежащите на резервата територии в радиус от 10 км. от границите му. Това ще осигури ловни територии за хищните птици гнездящи на територията на резервата.

5) Липсата на лесен достъп до резервата, затруднява осъществяването на ефективен контрол и благоприятства браконьерските набези в него. За справяне с този проблем е необходимо осигуряването на лесен достъп до основните подстъпи към територията на поддържаения резерват. За целта е нужно поддръжка на черните пътища водещи към резервата. Същевременно трябва да се засили контрола от страна на РИОСВ – Стара Загора върху спазването на режимите на защитената територия. Опитът многократно е доказъл, че трудния достъп дава спокойствие на браконьерите, а контрола и превенцията ги ограничават. За да има контрол и превенция е необходимо да се осигури необходимия човешки и материален ресурс за това от страна на РИОСВ – Стара Загора. Поддържането на достъпността ще даде възможност за много по-безпроблемно провеждане на научни изследвания на територията на резервата.

6) Препоръчва се провеждането на ежегоден мониторинг на птиците в резервата от страна на РИОСВ – Стара Загора, за своевременно реагиране при загуба на биологично разнообразие.

14. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът на актуалното състояние на орнитофауната на поддържан резерват „Балабана“ показва, че тази защитена територия е ценно местообитание за редица редки и застрашени видове птици. Въпреки изчезналата още среата на 70-те години на XX век чаплова колония резерватът има голямо значение за опазването на други, не по-малко ценни представители на орнитофауната. Бъдещото му управление трябва да се ръководи от принципа, че ефективните мерки за приоритетните видове се осъществяват на ниво местообитание. Съчетанието на подпомагане и поддържане на високо биологично разнообразие с подпомагане и осигуряване на поминък за местните хора е единственото устойчиво състояние на просперитет на хора и природа. Важна стъпка към постигането му е включването на поддържаения резерват в границите на по-голяма защитена територия – Природен парк „Тунджа“.

15. ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Анонимус 1985. Фазаните в България. – Лов и риболов, 7: 6.

Боев, З. 1989. Таксономични, морфологични и археозоологични изследвания на колхидския фазан (*Phasianus colchicus colchicus* Linnaeus, 1758) в югоизточна България. Министерство на културата, науката и просветата. Дог. № КН 771/26.10.1987 г. 1987 – 1989 (отчетен докл., непубл.).

Боев, З. 1991. Пораженията на алчността или истината за колхидския фазан. – ЗЕ – Еволюция, Екология, Екополитика, 2: 32-33 стр.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

| 10

- Даракчиев, А. 1988. Статус, численост и динамика на орнитофауната в Странджанско-Сакарския район. Докл. по НИС, Пловдив. 1-47 стр.
- Директива на Европейския парламент и на Съвета 2009/147/ЕО относно опазване на дивите птици.
- Закон за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 16 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.62 от 10 Август 2010г., изм. ДВ. бр.89 от 12 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.33 от 26 Април 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 24 Април 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 3 Август 2012г.).
- Иванов, Б., 2011. Фауна на България. Том 30. Aves. Част III. С., Акад. изд. „Проф. М. Дринов“, 409 стр.
- Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES) от 03.03.1973 г.
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция), (Ратифицирана от Великото народно събрание с решение, прието на 25.01.1991 г. - ДВ, бр. 13 от 1991 г.; В сила за Република България от 01.05.1991 г.; Издадена от Министерството на околната среда.; Обн. ДВ. бр.23 от 10 Март 1995 г.)
- Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция), (Ратифицирана със закон, приет от 38-о Народно събрание на 23. 07. 1999 г., ДВ, бр. 69 от 3. 08. 1999 г., обн. ДВ, бр. 16 от 25. 02. 2000 г., в сила за Р. България от 01.11.1999 г.) <http://www.cms.int/>
- МОСВ 2001. План за управление на поддържан резерват „Балабана“ – гр. Елхово, София 2001, 70 стр.
- МОСВ 2001. План за управление на поддържан резерват „Долна Топчия“ – гр. Елхово, София 2001, 74 стр.
- Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов 1997. Фауна на България. Том 26. Aves. Част II. С., Акад. изд. „Проф. М. Дринов“, 427 стр.
- Нанкинов, Д. 2009. Изследвания върху фауната на България. Птици – Aves, Разред Врабчоподобни – Passeriformes, изд. ЕТО, София, 406 стр.
- Мичев, Т. 1985. Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*). – В Червена книга на НР България. Т. 2. С., БАН. 183 с.
- Нинев, Н. 1980. Проучвания върху резултатите от аклиматизацията на семиреченския фазан (*Phasianus colchicus mongolicus* Brandt) в Северна България. Автореф. канд. дисертация., Висш лесотехнически институт, С., 46 с.
- Петров, П. 1957. Фазанът у нас с оглед на по-нататъшното му разселване. – Трудове на Науч. изсл. Институт за гората и горското стопанство, 4: 139-214.
- Русков, Хр. 1975. Изкуствено развъждане на фазана в Народна Република България. – В: Сб. докл. на Межд. Семинар „Изкуствено развъждане на фазана“, Русе, 4-5.06.1974 г., ЦС на БЛРС, 9-23.
- Симеонов, С., Т. Мичев, Д. Нанкинов, 1990. Фауна на България. Том 20. Aves, Част I. С., Акад. изд. „Проф. М. Дринов“, 350 стр.
- Стойчев С., Д. Демерджиев, Ц. Петров 2013. План за действие за опазване на кръстатия орел (*Aquila heliaca*) В България. МОСВ, София, 76 стр.
- Червена книга на Република България, 2011. Електронно издание, БАН и МОСВ, София, <http://ecodb.bas.bg/rdb/bg/>.
- Янков П. (ред.) 2007. Атлас на гнезещите птици в България. БДЗП, Природозащитна поредица, Книга 10. София. 679 стр.
- ИОС (2014, ИОС World Bird List, v.4.3), <http://www.worldbirdnames.org/>
- IUCN, 2014. The IUCN Red List of Threatened Species, Version 2014.2, <http://www.iucnredlist.org/>
- Maunfort, G., Fergusson-Lees 1961. Observation of the birds of Bulgaria – Ibis, 103a: 443-471.
- Michev, T., Tz. Petrov 1984. Breeding distribution of the Grey Heron (*Ardea cinerea* L.) in Bulgaria. Izvestiya na Museite ot Yuzhna Bulgaria, 1984 10: 17-26
- Michev, T., Tz. Petrov 1985. Changes in bird fauna of Bulgaria over the last thirty five years (1950 - 1984). – In: International symposium “Protection of Natural Areas and the Genetic Fund they contain” – Project 8-MAB of UNESCO, 23-28.09.1985. Blagoevgrad, Bulgaria, Collection of Works, V. 2, BAS: 203-216.
- Robel, D., 1973. Ornithologische Beobachtungen in Bulgarien im Juli 1971.

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

Simeonov, S. 1970. Trophische Verbindung der Vögel aus einigen Sumphen der Sofioter ebene mit anderen Elementen der Sumphbiozenose. Larus, Zagreb, 21-22, 166-180

16. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1: Установени птици на територията на поддържан резерват „Балабана“ по теренни и литературни данни

| 11

№	Таксон		ПУ на ПР „Балабана“, 2001 г.	Настоящо проучване, 2014 г.
	Научно име	Българско име		
	ORDER ANSERIFORMES	РАЗРЕД ГЪСКОПОДОБНИ		
	Family Anatidae	Сем. Патицови		
1	<i>Anas platyrhynchos</i>	Зеленоглава патица	+	+
2	<i>Anas querquedula</i>	Лятно бърне	+	
	ORDER GALLIFORMES	РАЗРЕД КОКОШОПОДОБНИ		
	Family Phasianidae	Сем. Фазанови		
3	<i>Perdix perdix</i>	Яребица	+	+
4	<i>Coturnix coturnix</i>	Пътпъдък	+	+
5	<i>Phasianus colchicus</i>	Ловен фазан	+	+
	ORDER PODICIPEDIFORMES	РАЗРЕД ГМУРЕЦОПОДОБНИ		
	Family Podicipedidae	Сем. Фазанови		
6	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Малък гмурец	+	+
7	<i>Podiceps cristatus</i>	Голям гмурец	+	
	ORDER CICONIIFORMES	РАЗРЕД ЩЪРКЕЛОПОДОБНИ		
	Family Ciconiidae	Сем. Щъркелови		
8	<i>Ciconia nigra</i>	Черен щъркел	+	+
9	<i>Ciconia ciconia</i>	Бял щъркел	+	+
	ORDER PELECANIFORMES	РАЗРЕД ПЕЛИКАНОПОДОБНИ		
	Family Threskiornithidae	Сем. Ибисови		
10	<i>Plegadis falcinellus</i>	Блестящ ибис	+	
	Family Ardeidae	Сем. Чаплови		
11	<i>Botaurus stellaris</i>	Голям воден бик	+	
12	<i>Ixobrychus minutus</i>	Малък воден бик	+	+
13	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Нощна чапла	+	+
14	<i>Ardeola ralloides</i>	Гривеста чапла	+	+
15	<i>Ardea cinerea</i>	Сива чапла	+	+
16	<i>Ardea purpurea</i>	Ръждива чапла	+	
17	<i>Ardea alba</i>	Голяма бяла чапла	+	
18	<i>Egretta garzetta</i>	Малка бяла чапла	+	+
	Family Phalacrocoracidae	Сем. Корморанови		
19	<i>Microcarbo pygmeus</i>	Малък корморан	+	
20	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Голям корморан	+	+
	ORDER ACCIPITRIFORMES	РАЗРЕД ЯСТРЕБОПОДОБНИ		
	Family Pandionidae	Сем. Орли рибари		

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

| 12

21	<i>Pandion haliaetus</i>	Орел рибар		+
	Family Accipitridae	Сем. Ястребови		
22	<i>Pernis apivorus</i>	Осояд	+	+
23	<i>Circaetus gallicus</i>	Орел змияр		+
24	<i>Clanga pomarina</i>	Малък креслив орел	+	+
25	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Малък орел	+	+
26	<i>Aquila heliaca</i>	Кръстат орел	+	
27	<i>Accipiter brevipes</i>	Късопръст ястреб		+
28	<i>Accipiter nisus</i>	Малък ястреб	+	+
29	<i>Accipiter gentilis</i>	Голям ястреб	+	+
30	<i>Circus aeruginosus</i>	Тръстиков блатар		+
31	<i>Circus pygargus</i>	Ливаден блатар		+
32	<i>Milvus migrans</i>	Черна каня	+	+
33	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Белоопашат морски орел		+
34	<i>Buteo buteo</i>	Обикновен мишелов	+	+
35	<i>Buteo rufinus</i>	Белоопашат мишелов		+
	ORDER GRUIFORMES	РАЗРЕД ЖЕРАВОПОДОБНИ		
	Family Rallidae	Сем. Дърдавцови		
36	<i>Gallinula chloropus</i>	Зеленоножка	+	+
37	<i>Fulica atra</i>	Лиска	+	+
	ORDER CHARADRIIFORMES	РАЗРЕД ДЪЖДОСВИРЦОПОДОБНИ		
	Family Scolopacidae	Сем. Бекасови		
38	<i>Scolopax rusticola</i>	Горски бекас	+	
39	<i>Tringa ochropus</i>	Голям горски пийвик		+
40	<i>Actitis hypoleucos</i>	Късокрил кюкавец	+	+
	Family Laridae	Сем. Чайкови		
41	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Речна чайка	+	
42	<i>Larus michahellis</i>	Жълтокрака чайка	+	+
	ORDER COLUMBIFORMES	РАЗРЕД ГЪЛЪБОПОДОБНИ		
	Family Columbidae	Сем. Гълъбови		
43	<i>Columba livia</i>	Полудив гълъб		+
44	<i>Columba palumbus</i>	Гривяк	+	+
45	<i>Streptopelia turtur</i>	Гургулица	+	+
	ORDER CUCULIFORMES	РАЗРЕД КУКУВИЦОПОДОБНИ		
	Family Cuculidae	Сем. Кукувицови		
46	<i>Cuculus canorus</i>	Обикновена кукувица	+	+
	ORDER STRIGIFORMES	РАЗРЕД СОВОПОДОБНИ		
	Family Strigidae	Сем. Совови		
47	<i>Otus scops</i>	Чухал	+	+
48	<i>Asio otus</i>	Горска ушата сова	+	+
	ORDER CAPRIMULGIFORMES	РАЗРЕД КОЗОДОЕПОДОБНИ		
	Family Caprimulgidae	Сем. Козодоеви		
49	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Козодой	+	+
	ORDER APODIFORMES	РАЗРЕД БЪРЗОЛЕТОПОДОБНИ		
	Family Apodidae	Сем. Бързолетови		

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

| 13

50	<i>Apus apus</i>	Черен бързолет	+	+
	ORDER CORACIIFORMES	РАЗРЕД СИНЯВИЦОПОДОБНИ		
	Family Coraciidae	Сем. Синявицови		
51	<i>Coracias garrulus</i>	Синявица	+	+
	Family Alcedinidae	Сем. Земеродни рибарчета		
52	<i>Alcedo atthis</i>	Земеродно рибарче	+	+
	Family Meropidae	Сем. Пчелоядови		
53	<i>Merops apiaster</i>	Обикновен пчелояд	+	+
	ORDER BUCEROTIFORMES	РАЗРЕД ПТИЦИ НОСОРОЗИ		
	Family Upupidae	Сем. Папунякови		
54	<i>Upupa epops</i>	Папуняк	+	+
	ORDER PICIFORMES	РАЗРЕД КЪЛВАЧОПОДОБНИ		
	Family Picidae	Сем. Кълвачови		
55	<i>Jynx torquilla</i>	Въртошилка	+	+
56	<i>Dendrocopos minor</i>	Малък пъстър кълвач	+	+
57	<i>Dendrocopos medius</i>	Среден пъстър кълвач	+	+
58	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Сирийски пъстър кълвач	+	+
59	<i>Dendrocopos major</i>	Голям пъстър кълвач	+	+
60	<i>Picus viridis</i>	Зелен кълвач	+	+
61	<i>Picus canus</i>	Сив кълвач		+
	ORDER FALCONIFORMES	РАЗРЕД СОКОЛОПОДОБНИ		
	Family Falconidae	Сем. Соколови		
63	<i>Falco tinnunculus</i>	Керкенез		+
64	<i>Falco subbuteo</i>	Сокол орко	+	+
	ORDER PASSERIFORMES	РАЗРЕД ВРАБЧОПОДОБНИ		
	Family Laniidae	Сем. Сврачкови		
65	<i>Lanius collurio</i>	Червеногърба сврачка	+	+
66	<i>Lanius minor</i>	Черночела сврачка	+	+
67	<i>Lanius senator</i>	Червеноглава сврачка	+	+
68	<i>Lanius nubicus</i>	Белочела сврачка	+	
	Family Oriolidae	Сем. Авлигови		
69	<i>Oriolus oriolus</i>	Авлига	+	+
	Family Corvidae	Сем. Вранови		
70	<i>Garrulus glandarius</i>	Сойка	+	+
71	<i>Pica pica</i>	Сврака		+
72	<i>Coloeus monedula</i>	Чавка		+
73	<i>Corvus frugilegus</i>	Посевна врана	+	+
74	<i>Corvus cornix</i>	Сива врана	+	+
	Family Paridae	Сем. Синигерови		
76	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Син синигер	+	+
77	<i>Parus major</i>	Голям синигер	+	+
	Family Remizidae	Сем. Торбогнездни синигери		
78	<i>Remiz pendulinus</i>	Торбогнезден синигер	+	+
	Family Alaudidae	Сем. Чучулигови		
79	<i>Alauda arvensis</i>	Полска чучулига		+
80	<i>Lullula arborea</i>	Горска чучулига	+	+
	Family Hirundinidae	Сем. Лястовицови		
81	<i>Riparia riparia</i>	Брегова лястовица	+	+

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

82	<i>Hirundo rustica</i>	Селска лястовица	+	+
83	<i>Delichon urbicum</i>	Градска лястовица	+	+
84	<i>Cecropis daurica</i>	Червенокръста лястовица		+
	Family Aegithalidae	Сем. Дългоопашати синигери		
85	<i>Aegithalos caudatus</i>	Дългоопашат синигер	+	+
	Family Phylloscopidae	Сем. (към момента без българско име)		
86	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Брезов певец	+	+
87	<i>Phylloscopus collybita</i>	Елов певец	+	+
88	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Буков певец	+	+
	Family Acrocephalidae	Сем. (към момента без българско име)		
89	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Тръстиков дрозд		+
90	<i>Acrocephalus palustris</i>	Мочурно шаварче		+
	<i>Iduna pallida</i>	Блед присмехулник		+
	Family Sylviidae	Сем. Коприварчеви		
91	<i>Sylvia atricapilla</i>	Голямо черноглаво коприварче	+	+
92	<i>Sylvia curruca</i>	Малко белогушо коприварче	+	+
93	<i>Sylvia communis</i>	Голямо белогушо коприварче	+	+
94	<i>Sylvia nisoria</i>	Ястребогушо коприварче	+	+
	Family Sittidae	Сем. Зидаркови		
95	<i>Sitta europaea</i>	Горска зидарка		+
	Family Certhiidae	Сем. Дърволазкови		
96	<i>Certhia familiaris</i>	Горска дърволазка		+
	Family Sturnidae	Сем. Скорепови		
97	<i>Sturnus vulgaris</i>	Обикновен скореп	+	+
	Family Turdidae	Сем. Дроздови		
98	<i>Turdus merula</i>	Кос	+	+
99	<i>Turdus philomelos</i>	Поен дрозд	+	+
100	<i>Turdus viscivorus</i>	Имелов дрозд	+	
	Family Muscicapidae	Сем. Мухоловкови		
101	<i>Muscicapa striata</i>	Сива мухоловка	+	+
102	<i>Erithacus rubecula</i>	Червеногръдка	+	+
103	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Южен славей	+	+
104	<i>Luscinia luscinia</i>	Северен славей	+	
105	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Жалобна мухоловка	+	
106	<i>Ficedula semitorquata</i>	Полубеловрата мухоловка	+	+
107	<i>Ficedula albicollis</i>	Беловрата мухоловка	+	+
108	<i>Saxicola rubetra</i>	Ръждивогушо ливадарче		+
	Family Passeridae	Сем. Врабчови		
109	<i>Passer domesticus</i>	Домашно врабче	+	+
110	<i>Passer hispaniolensis</i>	Испанско врабче	+	+
111	<i>Passer montanus</i>	Полско врабче		+
	Family Motacillidae	Сем. Стърчиопашкови		
112	<i>Motacilla flava</i>	Жълта стърчиопашка	+	+
113	<i>Motacilla alba</i>	Бяла стърчиопашка	+	+
114	<i>Anthus trivialis</i>	Горска бърбрия	+	+
	Family Fringillidae	Сем. Чинкови		
116	<i>Fringilla coelebs</i>	Обикновена чинка	+	+

| 14

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

117	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Черешарка	+	+
118	<i>Chloris chloris</i>	Зеленика	+	+
119	<i>Carduelis carduelis</i>	Щиглец	+	+
	Family Emberizidae	Сем. Овесаркови		
120	<i>Emberiza calandra</i>	Сива овесарка	+	+
121	<i>Emberiza hortulana</i>	Градинска овесарка	+	+
122	<i>Emberiza melanocephala</i>	Черноглава овесарка	+	+
123	<i>Emberiza citrinella</i>	Жълта овесарка	+	
Общо:			99	106

Научните имена на видовете и систематичната им принадлежност са според класификацията на IOC (2014, IOC World Bird List, v.4.3)

| 15

Приложение 2: Статус в защитената територия и природозащитен статус на видовете птици установени по време на настоящото проучване

№	Вид	Статус в защитената територия	ЗБР	ЧК Б	IUCN	Бернска конвенция	Бонска конвенция	Директива 2009/147/ЕО	СИТЕ S
1	Зеленоглава патица <i>Anas platyrhynchos</i>	ГН* / П / З	IV, VI		LC	III	II	II, III	
2	Яребица <i>Perdix perdix</i>	ГН* / П	IV, VI		LC	III		II	
3	Пътпъдък <i>Coturnix coturnix</i>	ГН* / П	IV		LC	III	II	II, III	
4	Ловен фазан <i>Phasianus colchicus</i>	ГН* / П	IV, VI		LC	III		II, III	
5	Малък гмурец <i>Tachybaptus ruficollis</i>	ГН* / З	III	VU	LC	III			
6	Черен щъркел <i>Ciconia nigra</i>	ГН / Пр / М	II, III	VU	LC	II	II	I	II
7	Бял щъркел <i>Ciconia ciconia</i>	ГН* / Пр / М	II, III	VU	LC	II	II	I	
8	Малък воден бик <i>Ixobrychus minutus</i>	ГН* / Пр	II, III	VU	LC	II	II	I	
9	Нощна чапла <i>Nycticorax nycticorax</i>	Ск / Пр	II, III	VU	LC	II		I	
10	Гривеста чапла <i>Ardeola ralloides</i>	Ск / Пр	II, III	EN	LC	II		I	
11	Сива чапла <i>Ardea cinerea</i>	Ск / П / З	III	VU	LC	III			
12	Малка бяла чапла <i>Egretta garzetta</i>	Ск / М / Пр	II, III	VU	LC	II		I	
13	Голям корморан <i>Phalacrocorax carbo</i>	Ск / З			LC	III			
14	Орел рибар <i>Pandion haliaetus</i>	М	II, III	CR	LC	II	II	I	II

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

15	Осояд <i>Pernis apivorus</i>	М	II, III	VU	LC	II	II	I	II
16	Орел змияр <i>Circus gallicus</i>	М	II, III	VU	LC	II	II	I	II
17	Малък креслив орел <i>Clanga pomarina</i>	Гн / Пр / М	II, III	VU	LC	II	II	I	II
18	Малък орел <i>Hieraaetus pennatus</i>	М	II, III	VU	LC	II	II	I	II
19	Късопръст ястреб <i>Accipiter brevipes</i>	М	II, III	VU	LC	II	II	I	II
20	Малък ястреб <i>Accipiter nisus</i>	(Гн) / М / З	III	EN	LC	II	II		II
21	Голям ястреб <i>Accipiter gentilis</i>	М / З / Ск	III	EN	LC	II	II		II
22	Тръстиков блатар <i>Circus aeruginosus</i>	М	II, III	EN	LC	II	II	I	II
23	Ливаден блатар <i>Circus pygargus</i>	(Гн*) / Пр / М / Ск	II, III	VU	LC	II	II	I	II
24	Черна каня <i>Milvus migrans</i>	Ск / Пр / М	II, III	VU	LC	II	II	I	II
25	Белоопашат морски орел <i>Haliaeetus albicilla</i>	Ск / П	II, III	VU	LC	II	I, II	I	I
26	Обикновен мишелов <i>Buteo buteo</i>	Гн / М / З	III		LC	II	II		II
27	Белоопашат мишелов <i>Buteo rufinus</i>	М / З	II, III	VU	LC	II	II	I	II
28	Зеленоножка <i>Gallinula chloropus</i>	Гн / З	III		LC	III		II	
29	Лиска <i>Fulica atra</i>	Гн* / З	IV, VI		LC	III	II	II, III	
30	Голям горски пийвик <i>Tringa ochropus</i>	(Гн) / М	III	EN	LC	II	II		
31	Късокрил кюкавец <i>Actitis hypoleucos</i>	М	III		LC	II	II		
32	Жълтокрака чайка <i>Larus michahellis</i>	Ск / З			LC	III			
33	Полудив гълъб <i>Columba livia</i>	Гн* / П	VI						
34	Гривяк <i>Columba palumbus</i>	Гн / М / З	IV, VI		LC			II	
35	Гургулица <i>Streptopelia turtur</i>	Гн / Пр	IV		LC	III	II	II	
36	Обикновена кукувица <i>Cuculus canorus</i>	Гн / Пр	III		LC	III			
37	Чухал <i>Otus scops</i>	Гн / Пр	III		LC	II			II
38	Горска ушата сова <i>Asio otus</i>	Гн / П / З	III		LC	II			II
39	Козодой	Гн / Пр	II, III		LC	II		I	

16

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

	<i>Caprimulgus europaeus</i>								
40	Черен бързолет <i>Apus apus</i>	Ск / М	III		LC	III			
41	Синявица <i>Coracias garrulus</i>	Гн* / Пр / М	II, III	VU	NT	II	II	I	
42	Земеродно рибарче <i>Alcedo atthis</i>	Гн / З	II, III		LC	II			
43	Обикновен пчелояд <i>Merops apiaster</i>	Гн* / Пр / М	II		LC	II	II		
44	Папуняк <i>Upupa epops</i>	Гн* / Пр	III		LC	II			
45	Въртошилка <i>Jynx torquilla</i>	(Гн) / Пр / М	III		LC	II			
46	Малък пъстър кълвач <i>Dendrocopos minor</i>	Гн / П	III		LC	II			
47	Среден пъстър кълвач <i>Dendrocopos medius</i>	Гн / П	II, III		LC	II		I	
48	Сирийски пъстър кълвач <i>Dendrocopos syriacus</i>	Гн / П	II, III		LC	II		I	
49	Голям пъстър кълвач <i>Dendrocopos major</i>	Гн / П	III		LC	II			
50	Зелен кълвач <i>Picus viridis</i>	Гн / П	III		LC	II			
51	Сив кълвач <i>Picus canus</i>	Гн / П	II, III	EN	LC	II		I	
52	Керкенец <i>Falco tinnunculus</i>	Гн* / П / М / З	III		LC	II			II
53	Сокол орко <i>Falco subbuteo</i>	(Гн) / Пр / М	II, III	VU	LC	II	II		II
54	Червеногърба сврачка <i>Lanius collurio</i>	Гн / Пр	II, III		LC	II		I	
55	Черночела сврачка <i>Lanius minor</i>	Гн* / Пр	II, III		LC	II		I	
56	Червеноглава сврачка <i>Lanius senator</i>	Гн* / Пр	III		LC	II			
57	Авлига <i>Oriolus oriolus</i>	Гн / Пр	III		LC	II			
58	Сойка <i>Garrulus glandarius</i>	Гн / П			LC			II	
59	Сврака <i>Pica pica</i>	Гн / П	IV		LC			II	
60	Чавка <i>Coloeus monedula</i>	П / Ск	IV		LC			II	
61	Посевна врана <i>Corvus frugilegus</i>	Ск / З	IV		LC			II	
62	Сива врана <i>Corvus cornix</i>	Гн / П	IV		LC			II	
63	Син синигер <i>Cyanistes caeruleus</i>	Гн / П	III		LC	II			

17

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

64	Голям синигер <i>Parus major</i>	Гн / П	III		LC	II			
65	Торбогнезден синигер <i>Remiz pendulinus</i>	Гн/ П	III	VU	LC	III			
66	Полска чучулига <i>Alauda arvensis</i>	Гн*/ П	III		LC	III		II	
67	Горска чучулига <i>Lullula arborea</i>	Гн */ П	III		LC	III			
68	Брегова лястовица <i>Riparia riparia</i>	Гн* / Пр / М	III		LC	II			
69	Селска лястовица <i>Hirundo rustica</i>	Гн* / Пр / М	III		LC	II			
70	Градска лястовица <i>Delichon urbicum</i>	Гн* / Пр / М	III		LC	II			
71	Червенокръста лястовица <i>Cecropis daurica</i>	Гн* / Пр / М	III		LC	II			
72	Дългоопашат синигер <i>Aegithalos caudatus</i>	Гн / П	III		LC	II			
73	Брезов певец <i>Phylloscopus trochilus</i>	М	III		LC	III	II		
74	Елов певец <i>Phylloscopus collybita</i>	Гн / Пр / З	III		LC	II	II		
75	Буков певец <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	М	III		LC	II	II		
76	Тръстиков дрозд <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Гн* / Пр	III		LC	III	II		
77	Мочурно шаварче <i>Acrocephalus palustris</i>	Гн* / Пр	III		LC	III	II		
78	Блед присмехулник <i>Iduna pallida</i>	Гн / Пр	III		LC	III			
79	Голямо черноглаво коприварче <i>Sylvia atricapilla</i>	Гн / Пр	III		LC	II	II		
80	Малко белогушо коприварче <i>Sylvia curruca</i>	Гн / Пр	III		LC	II	II		
81	Голямо белогушо коприварче <i>Sylvia communis</i>	Гн / Пр	III		LC	II	II		
82	Ястребогушо коприварче <i>Sylvia nisoria</i>	Гн* / Пр	II, III		LC	II		I	
83	Горска зидарка <i>Sitta europaea</i>	Гн / П	III		LC	II			
84	Горска дърволазка <i>Certhia familiaris</i>	Гн / П	III		LC	II			
85	Обикновен скорец <i>Sturnus vulgaris</i>	Гн / П	IV		LC			II	

118

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

86	Кос <i>Turdus merula</i>	Гн / П	III		LC	III		II	
87	Поен дрозд <i>Turdus philomelos</i>	Гн / Пр	III		LC	III		II	
88	Сива мухоловка <i>Muscicapa striata</i>	Гн / Пр / М	III		LC	II	II		
89	Червеногръдка <i>Erithacus rubecula</i>	Гн / П	III		LC	II	II		
90	Южен славей <i>Luscinia megarhynchos</i>	Гн / П	III		LC	II	II		
91	Полубеловрата мухоловка <i>Ficedula semitorquata</i>	Гн / Пр	II, III	VU	NT	II	II	I	
92	Беловрата мухоловка <i>Ficedula albicollis</i>	М	II, III	CR	LC	III	II	I	
93	Ръждивогушо ливадарче <i>Saxicola rubetra</i>	М	III		LC	II	II		
94	Домашно врабче <i>Passer domesticus</i>	Гн / П			LC				
95	Испанско врабче <i>Passer hispaniolensis</i>	Гн / Пр	III		LC	III			
96	Полско врабче <i>Passer montanus</i>	Гн* / П	III		LC	III			
97	Жълта стърчиопашка <i>Motacilla flava</i>	Гн* / Пр / М	III		LC	II			
98	Бяла стърчиопашка <i>Motacilla alba</i>	Гн / Пр / М / 3	III		LC	II			
99	Горска бърбрия <i>Anthus trivialis</i>	Гн / Пр	III		LC	II			
100	Обикновена чинка <i>Fringilla coelebs</i>	Гн / П	III		LC	III			
101	Черешарка <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Гн / П	III		LC	II			
102	Зеленика <i>Chloris chloris</i>	Гн / П	III		LC	II			
103	Щиглец <i>Carduelis carduelis</i>	Гн / П	III		LC	II			
104	Сива овесарка <i>Emberiza calandra</i>	Гн / П	III		LC	III			
105	Градинска овесарка <i>Emberiza hortulana</i>	Гн / Пр	II, III		LC	III		I	
106	Черноглава овесарка <i>Emberiza melanocephala</i>	Гн* / П	III		LC	II			

Научните имена на видовете са според класификацията на IOC (2014, IOC World Bird List, v.4.3)

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

ЛЕГЕНДА

1. Статус в защитената територия:

Гн – гнездящ вид

(Гн) – вероятно гнездящ вид

Гн* – вид, който гнезди със сигурност само в прилежащите на резервата територии

(Гн*) – вероятно гнездящ вид в прилежащите на резервата територии

П – постоянен вид (среща се целогодишно в резерватната територия)

Пр – прелетен вид (среща се само през гнездовия сезон)

М – мигриращ (преминаващ) вид

З – зимуващ вид

Ск – скитащ вид (посещава резерватната територия случайно по време на скитания)

2. Закон за биологичното разнообразие (ЗБР), обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г.:

Приложение II - Видове, за защитата на които се обявяват защитени зони за опазване на местообитанията им;

Приложение III - Видове, защитени на територията на цялата страна;

Приложение IV - Видове под режим на опазване и регулирано ползване от природата;

Приложение VI – Видове, за които могат да се допускат изключения от определени забрани, но само когато няма друго алтернативно решение и при условие, че популациите на засегнатия вид не са увредени в областта на естественото им разпространение и са в благоприятно състояние.

3. Червена книга на България (ЧКБ), том II Животни, 2011 г.:

Категории:

Изчезнал (EX) или вероятно изчезнал вид (?EX) – Extinct;

Критично застрашен вид (CR) – Critically Endangered;

Застрашен вид (EN) – Endangered;

Уязвим вид (VU) – Vulnerable;

Почти застрашен вид (NT) – Near Threatened;

Слабо засегнат вид (LC) – Least Concern;

С недостатъчно данни (DD) – Data Deficient;

Неоценяван вид (NE) – Not Evaluated;

4. Международен съюз за опазване на природата и природните ресурси (IUCN), Red List of Threatened Species. Version 2014.2.:

Категории:

виж. т.3 - категории Червена книга на България

5. Бернска конвенция (Конвенция за опазване на европейската дива природа и естествените хабитати):

Приложение II - Строго защитени животински видове;

Приложение III - Защитени животински видове;

6. Бонска конвенция (Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни):

Приложение I - Застрашени мигриращи видове;

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

Приложение II - Мигриращи видове, които трябва да бъдат предмет на международни споразумения;

7. Директива на Европейския парламент и на Съвета 2009/147/ЕО относно опазване на дивите птици:

Приложение I - Видове, предмет на специални консервационни мерки, отнасящи се до техните местообитания.

Приложение II - Видове, които могат да бъдат предмет на лов в съответствие с националното законодателство на държавата членка.

8. Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES) от 03.03.1973 г.:

Приложение I - Видове застрашени от изчезване. Търговията с екземпляри от тези видове се разрешава само при изключителни обстоятелства

Приложение II - Видове, които не са пряко застрашени от изчезване, но търговията с тях трябва да се контролира с оглед избягване на използване, несъвместимо с оцеляването им

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

Приложение 3: Приоритетни за опазване видове птици в поддържан резерват „Балабана“

| 22

№	Наименование на латински	Българско име
1	<i>Phasianus colchicus colchicus</i>	Колхидски фазан
2	<i>Ciconia nigra</i>	Черен щъркел
3	<i>Plegadis falcinellus</i>	Блестящ ибис
4	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Нощна чапла
5	<i>Ardeola ralloides</i>	Гривеста чапла
6	<i>Ardea cinerea</i>	Сива чапла
7	<i>Egretta garzetta</i>	Малка бяла чапла
8	<i>Microcarbo pygmeus</i>	Малък корморан
9	<i>Clanga pomarina</i>	Малък креслив орел
10	<i>Aquila heliaca</i>	Кръстат орел
11	<i>Accipiter brevipes</i>	Късопръст ястреб
12	<i>Accipiter nisus</i>	Малък ястреб
13	<i>Accipiter gentilis</i>	Голям ястреб
14	<i>Milvus migrans</i>	Черна каня
15	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Белоопашат морски орел
16	<i>Buteo buteo</i>	Обикновен мишелов
17	<i>Columba oenas</i>	Гълъб хралупар
18	<i>Otus scops</i>	Чухал
19	<i>Asio otus</i>	Горска ушата сова
20	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Козодой
21	<i>Coracias garrulus</i>	Синявица
22	<i>Alcedo atthis</i>	Земеродно рибарче
23	<i>Upupa epops</i>	Папуняк
24	<i>Jynx torquilla</i>	Въртошийка
25	<i>Dendrocopos minor</i>	Малък пъстър кълвач
26	<i>Dendrocopos medius</i>	Среден пъстър кълвач
27	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Сирийски пъстър кълвач
28	<i>Dendrocopos major</i>	Голям пъстър кълвач
29	<i>Picus viridis</i>	Зелен кълвач
32	<i>Picus canus</i>	Сив кълвач
31	<i>Falco tinnunculus</i>	Керкенез
32	<i>Falco subbuteo</i>	Сокол орко
33	<i>Lanius nubicus</i>	Белочела сврачка
34	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Син синигер
35	<i>Remiz pendulinus</i>	Торбогнезден синигер
36	<i>Sylvia atricapilla</i>	Голямо черноглаво коприварче
37	<i>Turdus philomelos</i>	Поен дрозд
38	<i>Erithacus rubecula</i>	Червеногръдка
39	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Южен славей
40	<i>Luscinia luscinia</i>	Северен славей
41	<i>Hippolais icterina</i>	Градински присмехулник

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

42	<i>Certhia familiaris</i>	Горска дърволазка
43	<i>Ficedula semitorquata</i>	Полубеловрата мухоловка

Научните имена на видовете са според класификацията на IOC (2014, IOC World Bird List, v.4.3)

Приложение 4:

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

ПРИЛОЖЕНИЕ N

ТЕМАТИЧНА КАРТА: ПТИЦИ В РЕЗЕРВАТ "БАЛАБАНА"

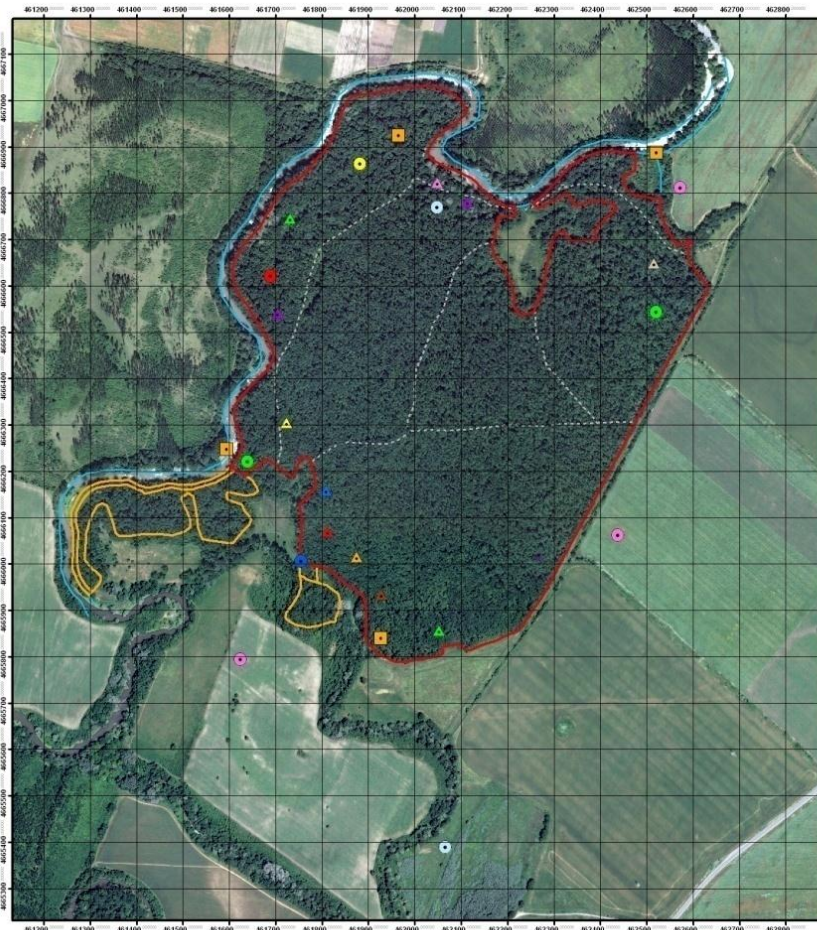
НАИМЕНОВАНИЕ ПРОЕКТ:
DIR-5113325-1-88
"ДЕЙНОСТИ ПО УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ
НА РЕЗЕРВАТИ И ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ
- ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ
В ТЕРИТОРИЯТА НА ОБХВАТ НА РИОСВ - СТАРА ЗАГОРА"

ВЪЗЛОЖИТЕЛ:
РИОСВ - СТАРА ЗАГОРА

ИЗПЪЛНИТЕЛ:
ДЗЗД "ГЕО КОНСУЛТ"

| 24

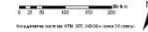

ЛЕГЕНДА

- Гнезда**
- Accipiter gentilis
 - Asio otus
 - Ciconia nigra
 - Circus pygargus
 - Clauna pomarina
 - Haliaeetus albicollis
- Храпулогнезedeщи видове**
- Certhia brachydactyla
 - Certhia familiaris
 - Columba oenas
 - Coracias garrulus
 - Dryocopus martius
 - Ficedula semitorquata
 - Otus scops
 - Picus canus
 - Sitta europaea
- Подходящи места за установяване на колония чапли**
- Граници на резерват "Балабана"
 - Буферна зона
 - Река
 - Канал
 - Пътяка

1:5 000

1 cm от картата отговаря на 50 m от местността

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

Приложение 5: Снимки

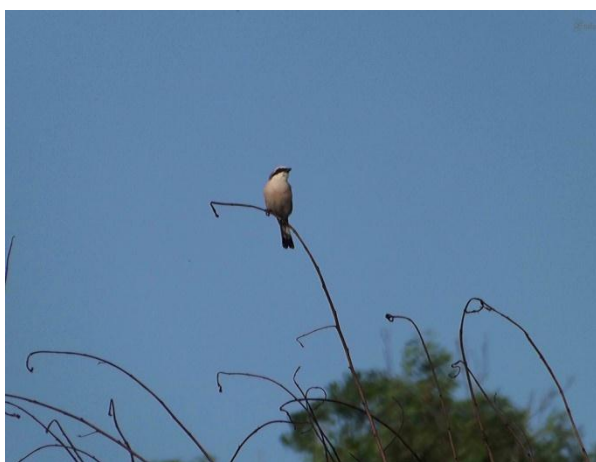
Снимка 1: Червеногръдка (*Erithacus rubecula*)

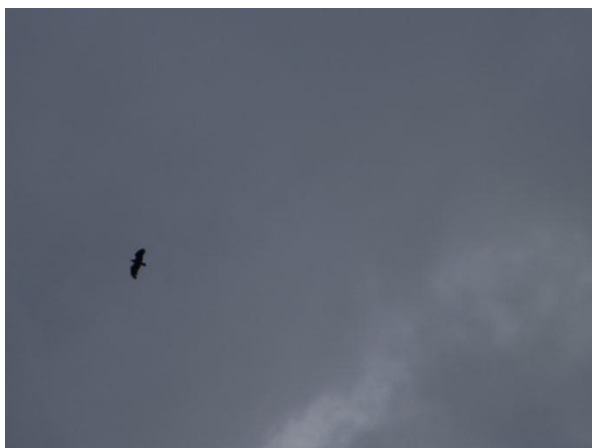
Снимка 2: Гнездо на поен дрозд (*Turdus philomelos*)

Снимка 3: Сива чапла (*Ardea cinerea*)

Фигура 4: Червеногръба сврачка (*Lanius collurio*)

Фигура 5: Малък креслив орел (*Clanga pomarina*)

Фигура 6: Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*)

Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Оперативна програма „Околна среда“ е финансирана от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

Снимка 7: Гнездо на черен щъркел (*Ciconia nigra*)

Снимка 8: Черупка от яйце на кос (*Turdus merula*)

| 26

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите